

zavrženo, dobiva uže visok izraz, teklo je skozi njega čistečo dušo. Veličastnega, nebeškega raja obraz človek nahaja v umetelnosti, zato je nad vse vzvišena. I dasi je čestiti mir blagostnejši od vsake svetske bure; da-si je stvarjenje vzvišenejše, nego rušenje; da-si je angelj le vsled svoje duše — nje čistosti viši od vseh neštevilih moči in ohole satanove strasti, vendar je visoko umetelnostno tvorjenje vzvišenejše, nego kar koli na sveti. Žrtvuj se jej, zamekni se vá-njo z vso ljubeznijo, ne z ljubeznijo, ki diše pozemske želje, temuč s tiho, z nebeško ljubeznijo; brezi nje človek ne more vzleteti sè zemlje, brezi nje ni pravega pokoja, — njegovih čaralnih zvukov. Vsemu na pokoj na svet prihaja vzvišeno umetelnostno tvorjenje. Umetelnost ne more čmernosti probujati v duši, temuč vznáša se, kakor blagozvučna molitva, večno k Bogu. Ali vendar trenutki, temni trenutki“

„Umolknil je, a jaz sem opazil, da je nenadoma pomračil se njegov jasni obraz, kakor bi bil nekov trenoten oblak razprostrl se po njem. „V mojem životu je neka dogodka“ — spregovoril je. „Še zmirom ne znam, kaka strašna prikazen je bila to, ki sem obraz namalal po njej. To je gotovo bila peklenska prikazen. Znam, da svet zameče pleklenščkovo bitje, za tega del ne bodem govoril o njem; priznavam le, da sem malal ga o zoprnem čutji: jaz te trenutke nisem čutil nika-koršne ljubezni do svojega dela. Hotel sem se zmoči sè silo, brezidušno sem oglušil vse, da bi veren bil pri-rodi. To ni bil umetelnosten plod, zato je čutje, ki vsakoga objemlje o pogledu na tako delo, mučno čutje, čutje nepokojno, ne umetelnikovo čutje, ker umetelnik mirno diše tudi o razgretji. Slišal sem, da podoba gré iz rok v roke in da razseva mučen vpliv, ki v umetelj-niku plodí zavist, mračno sovraštvo do brata, zlobno željo, da bi ga pokončal in zadušil. Bog te varuj takih strasti! Strašnejšega od njih ni ničesar. Boljše je tr-peti vso britkost vsakoršnega preganjanja, nego le malo preganjati kogar koli. Skrbi za čistoto svoje duše. Kdor je nadarjen, ta mora imeti čistejšo dušo, nego vsi drugi. Drugim prizanašajo mnogo, njemu pa prav nič. Člo-veka, ki z doma otide v čisti praznični obleki, dosti je, da ga okropí le ena kaplja blata s kolesa, uže se okrog njega vsujó vsi ljudjé, kažó ga s prstom in blebečejo o njega čistoti, ki ti ljudjé sami ne vidijo mnogih made-žev na drugih — mimo prihajajočih v vsakdanji obleki, ker na delavniškem oblačilu madeži niso tako znatni.“

„Poblagoslovil me je in objel. Nikdar svoje žive dni nisem bil tako visoko počeščen. Pritisnil sem se k očnim prsim bolj vsled svoje pokornosti, nego vsled sinovskega čutja, in poljubil sem njegove plujoče sre-brne lase.“

„Solza se mu je zasvetila v očéh.“

„Zvrši, ljubi sin, mojo edino prošnjo“ — rekel mi je stoprv o ločitvi. — „Morebiti se ti posreči, da najdeš kde podobo, ki sem ti govoril o njej. Izpoznal jo bodeš po nenavadnih očéh in po njih neprirojenem izrazi. Pokončaj jo kakor koli!“

„Sami lahko sodite, ali je bilo mogoče, da bi ne bil obljubil in zaklel se, da ustrežem prošnji. Celih pet-najst let ni posrečilo se mi, da bi bil našel kaj takega, kar bi le nekoliko bilo podobno popisu, kateri mi je bil dal oča, kar sem zdaj o dražbi“

Umetelnik je, ni bil še dokončal svoje besede, ozrl se na steno, zato, da bi še enkrat pogledal podobo. To trenutje so se učinili vsi zbrani poslušalci, iskali so z očmi nenavadne podobe. Ali na največe čudo je ni bilo več na steni. Neumljiv govor in šum je preletel vso tolpo, précej po tem pa je bilo razločno slišati be-sedo: „Ukradena!“ Nekomu se je posrečilo, da je od-

nesel jo, ko so presojevalci pazno poslušali povest. Dolgo časa so vsi prisotni ostali v negotovosti, da niso znali, ali so res videli te čudne oči, ali je to bila le omama, ki je bila vstala jim v očéh in utrudila jih, ker so dolgo časa ogledavali stare obraze.

Naši dopisi.

Iz Ljubljane. (*V zavarovanje bregov Save na Kranjskem*), kakor čujemo, poglavito za brambo savskih bregov pri Stožicah in Beričevem, kaže nam državni pro-račun za l. 1884. izdatno povikšano svoto 50.000 gld. To nam priča, da prizadevanje g. deželnega predsed-nika bar. Winklerja, oprto na sklep deželnega zbora kranjskega, ni padlo na skalnata tla in da se bode v prihodnje tudi zoper škodo povodenj na Kranjskem vsaj nekoliko storilo, med tem, ko se za zavarovanje vodnih bregov na Avstrijskem, Štajarskem, Tirolskem in Koroškem izdajajo velikanske svote.

— (*Občni zbor Matice Slovenske*) dne 5. t. m., o katerem poročamo obširneje na drugem mestu, bil je zadostno obiskan, rešile so se vse točke dnevnega reda razun prememb društvenih pravil. — Razen družih skle-pov pa omenimo onega, da je bil odličen česki rodoljub, véliki posestnik in državni poslanec grof Harrach, so-glasno izvoljen za častnega uda Matice Slovenske.

— (*Zadnji mesečni živinski somenj*) pretekli pone-deljek bil je prav dobro obiskan; goveje živine prignali so nad 300 repov; pokupili so jo po zeló visokih cenah večidel trgovci s Koroškega, Tirolskega, Istre in Gorice. Konj ni bilo veliko, barantija slaba.

— (*Loterija pa poštne hranilnice.*) Iz posnetka dr-žavnega proračuna za l. 1884. se vidi, da loterija pri-naša na leto nad 20 milijonov gold. Od teh dohodkov plačuje država za dobitke in drugih stroškov nad 12 milijonov gold., tako, da državi ostaja na leto čistega dobička 7,764.000 gold. Ta prostovoljen pa vendar naj-bolj krvav davek razdeli se po posameznih deželah sle-deče: Nižeavstrijska zastavi v loterijo vsako leto 9·2 milijonov in dobiva za to nekaj nad 5 milijonov dobitkov, Gornjeavstrijska zastavi po 950.000 in dobiva po 536.000 gold., Solnograška zastavlja po 240.000 gold. in dobiva po 135.000 gold., Tirolska s Predarelsko zastavlja po 350.000 gold. in dobiva po 197.000 gold., Štajarska zastavlja po 1,020.000 gold. in dobiva po 570.000 gold., Koroška zastavlja po 100.000 gold. in dobiva po 56.000 gold., Kranjska zastavlja v loteriji po 300.000 gold. in dobiva po 169.000 gold., Primorska zastavlja 840.000 gold. in dobiva po 474.000 gold., Dalmatinska zastavlja po 45.000 gold. in dobiva po 25.000 gold., Česka za-stavlja po 4,100.000 gold. in dobiva po 2,314.000 gold., Moravska zastavlja po 1,140.000 gold. in dobiva po 644.000 gold., Šlezka zastavlja po 360.000 gold., dobiva 203.000 gold., Gališka zastavlja po 1,470.000 gold. in dobiva po 830.000 gold., Bukovina zastavlja po 85.000 gold. in dobiva po 48.000 gold. — To so prežalostna znamenja pogubnega igranja. Ako bi samo Slovenci

na Štajarskem svojih	330.000 gold.
na Koroškem	40.000 „
na Kranjskem	300.000 „
na Primorskem	700.000 „

skupaj 1,370.000 gold.

nosili rajši v poštne hranilnice, kjer se z markami nalagati more tudi po 5 kr.; koliko premoženja bi se nabralo v blagor naroda vsako leto, koliko v desetletjih in koliko nesreč bi se odvrnilo od družin, katerih mnogo na nič spravi dostikrat sama loterija. — Slovenci! no-

site vendar svoje trdo zaslužene krajcarje v poštne hranilnice, kjer imate gotovi dobiček, ne pa več v loterijo, kjer imate gotovo zgubo.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Z Dunaja. — Državni zbor imel je včeraj svojo tretjo sejo, in kakor se čuje, imate biti še dve pred božičnimi prazniki. Levica prinesla je sicer mnogo viharja saboj s počitnic in skusila je ta vihar prenesti tudi v zbornico s tem, da se je v budgetnem odseku odpovedala sodelovanju, odbacivši vsa svoja dosedanja poročila, toda desnica ta korak nasprotnikov prav nič ni spravil iz ravnotežja, ker udje desnice prevzeli so brez premišljevanja pa tudi brez težave poročila levičarjev in ne bo nikakor težko prenašala kujanja, katero mora ravno levičarjem v prvi vrsti biti v škodo. — Pretekli petek, v drugi seji, oddali so se vsi nujni predlogi: začasni budget itd. v prvem branji dotičnim odsekom v posvetovanje; nadalje skušal je dunajski poslanec, véliko-nemški kolovodja dr. Kopp, s silo pritirati v zbornico oni protest Chlumeckijev zoper dopolnilne volitve vélikih posestnikov na Moravskem, akoravno sta se izvoljenca odpovedala poslanstvu in se imajo nove volitve vršiti uže dne 18. t. m. — Nadalje interpeliral je dr. Rechbauer ministra Pražaka zarad posvarjenja šmarijskega sodnijskega pristava, kateri je bil predstojnik nemškega „Schulvereina“. — Konečno je tudi grof Taaffe odgovoril na več interpelacij iz prejšnjega zasedanja, med temi na ono zarad premeščenja bivšega litijskega okrajnega glavarja viteza Vestenecka, ne pa, da bi bil odgovor ministrov navedel kaj novo-pomenljivega. — Včerajšnja seja napolnjena bila je večidel z razpravo o privolitvi začasnega budgeta za prve tri mesece leta 1884. — Poročevalec bil je grof Henrik Clam, govorili so pri tej točki: Menger, Führenkranz, minister Dunajewski, Scharschmid. Tudi poslanec Kindermann se je oglasil v specijalni razpravi, pa govoril je le malo besed, predsednik Smolka pa ga je dvakrat opomnil, da ni več splošna razprava, in tako se je specijalna razprava hitro končala. Potem oddali so se različni navsveti posameznim dotičnim odsekom in potem se je vršilo 18 dopolnilnih volitev v odseke. Začetkom seje izročil je med drugim poslanec Richter in tvariši predlog zarad premembe civilnega postopnika, tako da naj bi bilo izrekoma od rubežni izzetega orodja in priprav za obrtnije in kmetijstvo potrebnega. — Na mesto češkega poslanca Neubauerja bil je v Vlašinu včeraj izvoljen proti Gregru propadli bivši poslanec Tonner skoraj soglasno. — Knez Jurij Lobkovic in baron Pfeil odpovesta se kmalu poslanstvu in na mesto prvega izvolil se bo še ta teden nov prvi podpredsednik.

Hrvatska. — V nedeljo večer došel je v Zagreb novoimenovani ban baron Khuen. Na kolodvoru pričakoval ga je mestni župan Hoffmann in drugo uradno naročeno osobje. V ponedeljek sprejel je nov ban urade svojega področja od vladinega komisarja, predstavili so se mu vsi uradi itd. Deželni zbor sklican je na prihodnji petek dne 17. t. m., kjer se bode kmalu pokazalo, kako se uvrsté stranke v očigled novemu položaju in pa, katera pota bode hodil novi ban, ali hoče zadovoljiti opravičene zahteve hrvatskega naroda in s tem tudi ohraniti mir med Ogersko in Hrvatsko, ali pa streči onemu delu ogerske vlade, kateremu je še zmiraj uzor vladanju bivši hrvatski ban baron Rauch.

Ogerska. — Ta ponedeljek pričela se je v ogerski gosposki zbornici praz zanimiva obravnava o novi postavi, po kateri se dovoljuje sklepanje zakona med

judi in kristjani. Vlada je predložila načrt postave, da v tem pred svetom označi svojo liberalnost (?) in pa kot pripomoček zoper protijudovstvo (antisemitizem) v ogerski deželi. Zbornica poslancev sprejela je ta načrt po obširni razpravi po želji vladini, čemur se ne bode čudil nihče, komur je znano, da je velik del ogerskih poslancev zadolžen judom. — V gosposki zbornici ogerski pa se stvar nekoliko drugače suče. Probudili so se sicer ne ravno zeló goreči ogerski kardinali, nadškofje, škofje in drugi duhovni dostojanstveniki tamošnje gosposke zbornice, govorili so oni, pa tudi posvetni konservativni grof Aponi jedrnato in odločno zoper ta v korist brezverstva stavljen predlog, in kar je še bolj pomenljivo, nadjajo se celó zmage pri glasovanju, akoravno je v boj za postavo in vlado šel celó Tisza. Zato pa tamošnji vladini časniki uže zdaj žugajo, da hočejo prestrojiti gosposko zbornico. Ne dvomimo, da ima vlada Tiszova tudi v to dobro voljo, toda ne vé se, ali ne bode močnejša sapa konservativna, katera bi znala tudi na Tiszovo mesto spraviti moža in pa vlado v verskih vprašanjih saj nepristransko, katera tudi nekoliko omeji judovsko vsegamogočnost na Ogerskem.

Francoska. — Razprava o privolitvi 9 milijonov za vojno brambo v Tonkingu postaja zeló zanimiva v zbornici francoski. Javno mnenje obrača se oistro zoper postopanje kitajskega poslanika Ceng-a, kateri je, kakor soditi, skupno z Angleško zmiraj delal zoper Francosko. — Razprave s Kitajsko dozorele so tudi do skrajnega vprašanja: vojska ali mir. Mnogo časnikov izreka se tudi uže odločno za to, poslaniku Cengu doposlali potne liste in Kitajski pokazati ojestrejšje čine. Videti je tudi, da Francoski vkljub dobre volje ne bode mogoče ogniti se težavne in drage vojske v daljni izhodni Aziji. Angleška, Nemška in severno-amerikanske združene države dogovarjale so se že tudi, kako varovati svoje državljane v tamošnjih krajih.

Angleška. — Ako Angleška saj tihoma Francozom privoši drago in nevarno vojsko s Kitajci, — ne kaže pa tudi Angleški ne veliko boljše v Egiptu. Zopet drug oddelek angleško-egipčanske vojske vničili so kardela krivega proroka v gornjem Egiptu. To so znamenja, po katerih se ne da dvomiti, da se velik del mohamedanov v Afriki pridružuje zastavi krivega proroka, čegar moč raste od dne do dne. Sploh sodijo posebno dobro podučeni angleški krogi, da po naznanilih vničeni oddelki egipčanske vojske v resnici niso bili vničeni, temveč, da so zapustivši svoje poveljnike zbežali pod zastavo krivega proroka, kakor je to dokazano pri oddelku egipčanskih žandarjev.

Telegram „Novicam“.

Dunaj, 12. decembra ob 1. uri 20 min. pop.

Danes je zbornica sprejela trimesečni budget v tretjem branji brez ugovora. Jutri zadnja seja pred prazniki; prva seja bo po novem letu 22. januarja. — Ogerska gosposka zbornica je z večino 6 glasov zavrgla vladin načrt postave zakona judov s kristijani, kar je hud udarec Tiszini vladi.

Žitna cena

v Ljubljani 1. decembra 1883.

Hektoliter: pšenice domače 7 gold. 96 kr. — banaške 8 gold. 91 kr. — turšice 5 gold. 40 kr. — soršice 6 gold. 50 kr. — rži 5 gold. 20 kr. — ječmena 4 gold. 23 kr. — prosa 5 gold. 20 kr. — ajde 5 gold. 20 kr. — ovsa 2 gold. 90 kr. — Krompir 2 gold. 68 kr. 100 kilogramov.